

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken Május' 9-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Északi Amériikai Egygyesült Státusok.

Itt következik ezen Státusok' mostani Elölülőjének Mouro e Jámesnek azon beszéde, mellyet az előlülői hivatalba való beiktattatásakor Mártz. 4-dikén a' Capitulum előtt egy magas állásról elmondott, 's a' melyre, mint fontosra, előre figyelmetessé tették olvasóikat némely újságírók: —“

„Érzéketlennék kellene (úgy mond) lennem, ha a' bizodalomnak azon bizony-sága, mellyet hazafitársaim erántam ezáltal mütáltak, hogy azon fő hivatalra szóllítottak, melynek már most meg kell felelnem, belsőképpen meg nem illethe. A' Státus' szolgálatjában kimútatott magamviseletéről való jó ítéletjének ezen kifejezése, nékem oly örömet okoz, a' milyent tsak azok érezhetnek, kik tudják magokfelől azt, hogy annak megérdemelhetésére mindent megtettek, a' mi az ő erejektől kitelt. Azon hivatalnak, melynek folytatásával egy nagy és szabad népnek legnagyobb hasznai legbelsőbb módon öszszetsatoltatva vagynak, fontosságát 's az azzal öszsze köttetve lévő kötelességek' kiterjedését 's méltóságos voltát illendőképpen megvizsgálván, neveledik megilletődésem. Gyengeségemet érezvén, lehetetlen hogy hozzá foghassak hivatalomnak folytatásához, a' nélkül, hogy végződésétől ne féljek. Tsakugyan még is ki nem fogom magamat soha semmi igazságos felelet alól vonni, mivelhogy az a' bizodalom táplál, hogy, tsak egész eröm-

mel iparkodjak a' Státus' boldogságának előmozdításán, indító okaim mindenkor méltó egyenességgel fognak megfontoltatni, 's tselekedeteim azzal az egyenes szívűséggel 's kedvezéssel megítéltetni, mellyel ugyanazok, eddig viselt hivatalaimban megítéltettek. —

„Az engem' megelőzött megkülömböztetett érdemű Elölülőknék, a' Státus' ezen első betöltető tisztségébe való belépésekkor a' vala a' szokássok, hogy azon principiumokat, mellyek őket hivatalos foglalatosságaikban vezérteni fognák, megmagyarázzák. Midőn ezeknek tisztelt példajokat én is követem, legelőbb is azok a' nagy okok vonnyák magokra figyelmetességemet, mellyeknek legfőbbképpen köszönhetjük azt a' szerentsés állapotot, melybe ezen egygyesült Státusok mostan helyezettve vagynak. Ezenokok legjobban meg esmértetik véllünk kötelességeinknek fontosságát, 's világos tiszta színbe öltöztetik szemeink előtt a' Státusnak ezen sarkalatos principiumait, a' mellyeket nékünk ennekutánna követnünk kell. —

„A' mi revolúciónknak kezdetétől fogva a' mai napig tsaknem 40, 's Constitúciónknak megfundáltatásától fogva 28 esztendők teltek-el. Ezen idő alatt a' vala a' mi Országlásunk, a' mit valósággal, *önnön magunk' önnön magunkon való Országlásának* nevezhetünk (tulajdon magunk országoltunk magunkon); 's mitsoda következéséi lettek ennek? Akár hova vessük szemeinket, külső akár belső állapotunkra, mindenütt elegendő okot

találunk arra, hogy intézeteink' jóságára nézve magunkat szerentséseknek tartsuk. Azon időszakasz alatt, melly ennyi akadályokkal ily sok rendkívülvaló történetekkel vala telyes, olyan virágzásra jutottak egygyesült Státusaink, melynek nintsen példája. Polgárjaink, egygyenként vétetve, boldogok valának; a' nemzet jól birta magát. Tartományaink mind az ó egymás-között mind pedig az ő idegen nemzetekkel való kereskedése, böltsen vala elrendeltetve; új tartományok tsaloltattak Szövegségünkhöz; birtokaink, betsületes és igazságos kötések által, 's régi tartományainknak nagy hasznokra, kijjebb terjesztettek. Nemzeti Országlásunknak szelid és atyáskodó principiúmai szerént minden külső veszedelmek ellen megoltalmaztatván Státusaink, az erőnek minden kerületeinkre való egyenlő felosztatása, 's az Országlási (Felsőgi) jussal való élésbéli igazságos részesülés által, a' magok polítiájokat (belső bátorsági állapotjokat) megjobbították, belső intézeteiknek gyarapodást szereztek, 's ekképpen arra az erőre és értségre jutottak, mellyek legjobb bizonyságai a' jó törvények által való kormányoztatásnak. Hát mégegygyen egygyen tekintvén polgárainkat, melly kevélységgel vethetjük reájok szemünket! Ki az, a' ki tartományaink között valamelyikben valamely tereh által elnyomattott volna? Ki az, a' ki valami személyes vagy valamely valóságos jusát megfosztattott volna? Ki az, a' ki abban meggátoltatott volna, hogy a' maga teremő istenét, önnön módja szerént imádhassa? Minnyájan tudjuk, hogy mi ezen jóknak minnyájunk egyformálog részesei voltunk, a' melly jókhoz én még azt is különös megelégedéssel hozzá adhatom, hogy nállunk még eddig, hazaárulásért, senkit ki nem vévén, egy ember is meg nem ölette-tett. —

„Némely emberek, kik nem tagadnák azt, hogy a' mi Országlószékünk al-

kalmatos a' maga jótévő kötelességeinek bételyesítésére: talám tsakugyan kétségbe hozhatnák ennek tehetőségét abban az esetben, mikor néki a' maga erejét és munkásságát, mint nagy népnek úgy kel-lene próbára kitenni. De ebben a' tekintetben is kedvező bizonysgot tett már mellettünk a' tapasztalás. Abban az időben, mikor a' mi Constitúciónk felállott, egy Európai fő Státusnak nagyobb része igen heves mozgásban vala; más néhányak veszedelmes nyilaldozásban sinlödtek; 's mind ezekből pusztító hadakozások következtek, mellyek tsak nem régen végződtek-el. Ezen tusakodásoknak folyta alatt több részek nagy sérelmeket ejtettek a' mi egygyesült Státusainkon: hanem a' mi javunk azt kívánta, hogy a' hadakozástul magunkat távoztassuk-el; hogy attól a' résztől, melly által megbántatunk, kérjünk elégtételt; de azonban, hogy igazságos magunkviselete által minnyájok' barátságának megtarthatásán iparkodjunk. Végezetre tsakugyan így is lehetetlen vala nekünk elkerülnünk a' hadakozást: de megmútatta ennek resultátuma azt, hogy a' mi Országlószékünk ezen minden próbák között a' legterhesebbnek, a' legkedvetlenebb környülállások mellett is, meg tudott felelni. Nékem nem szükséges népünknek virtusairól, seregeinknek 's tartományi katonáinknak hérosi tselekedeteikről beszélni. Egy szóval szerentsés Országlás az, a' melly alatt mi élünk — egy oly Országlás ez, melly a' társasági szövetség' minden célzásinak megfelel, melynek minden ágaiban választás lévén a' fundamentum, annak minden polgárjai eljuthatnak érdemeik által a' Constitúciónban meghatározottatva lévő minden méltóságokra; melyben magában semmi olyan tzivakodás' kovászsza nem találtatik, melly a' közönségnek egy részét a' másikkal ellenkezésre vezérelhetné; 's a' melly végezetre minden polgárnak jusait egész mértékben, 's a' népet

minden Hatalmasságnak igazságtalanságai ellen védelmezheti 's védelmezi is. —

„De egyéb igen nagy fontosságú tekintetek is nogatnak bennünket Szövetségünknek szeretetére 's a' mi azt oltalmazó Országlásunkéránt való hajlandóságra. Státusunk' törvényes intézetére nézve szerentsések lévén, azok vagyunk mi más tekintetekben is, a' mellyekkel boldogságunk és nevedésünk főbbképpen öszszetsatoltatva vagynak. Tartományaink a' mérséklett lövegövelbíró Zóna alatt fekvén 's az Egyenlítő-től számlálva a' világ' tengere mellett sok grádusnyira kiterjeszkedvén, mindenféle különbözőségű Klimával birnak, 's a' földnek minden ezen részében találtató terméseivel élhetnek. Belső részeiken egész a' nagy tókig, 's azon nagy folyóvizeknek forrásaikon is túl terjeszkedvén, mellyek által mind ezek a' tartományok öszszefoglaltatnak, oly szerentsés a' mi Szövetségünk, a' milyen tsak valamelly ország ezen a' világon lehet. És minthogy a' földünk termékenységgel is megáldatva van, tehát mindenkor oly bőséges terméssel áldattattunk meg, hogy a' legmostohább esztendőekben is juttathattunk más országokbéli embertársainknak is. Az a' boldogság, melly a' mi hazánknak természeti tulajdona, olyan nagy, hogy fenntartatásán a' Szövetség' minden részeseinek munkálkodni kell, minthogy mindenikre kiterjed. E' mellett minden helységeknek boldogságára egygyenként gond van. A' mi északra lakó hazafitársaink, a' kik hajózást folytatnak, erre nagyon buzdittatnak az által, hogy ők lehetnek a' mi egyéb tartományainkban származó véghetetlen sokságú terményeknek haszonvevő szélyelküldözői, míg azomban emezek hasonlóképpen buzdittatnak az által, hogy nállok találtatnak azoknak a' tengeri embereknek és tengeri seregeknek plántakertjeik, a' kik országunk jusainak védelmére szolgálnak. Manufaktúristáink az ő mesterségi szorgal-

matoskodássoknak a' mi pártjátfogó politikánkban nemes buzdittatást, 's terméseinknek feleslegvalósága azon helyeinknek piatzaikon, a' mellyek nem éppen illy bővölködők, állandó és nyereséges városokat találnak. — *Végezete a' jövő kedden hövetkezik).*

Minthogy az egygyesült Státusoknak ezen mostani előlülőjéről sok közönséges, Londoni 's egyéb újságlevelek, sokféle hibás leírásokat adtak ki, erre nézve ugyan ezen szabad hazának egy fija, a' ki most Konstantzinápolyban tartózkodik, szükségesnek találta felölle az itt következő jegyzéseket kihirdettetni: — „A' mi mostani Elölülönk Monroe James, 1793-ban az egygyesült Státusok' Senátusának tagja, 1794-ben, 1796-nak végéig, ezen Státusoknak Párisi Követje, azután *Virginianak* (születése' földjének) Kormányozója, 's az 1803-dik esztendőben ismét Párisi Követ vala, a' hol *Livingstonnal* a' maga követségi társával egygyütt, *Louisianának* általengedtetésén dolgozott 's alkudozott. Végezetre a' *Londoni 's Madridi* udvarokhoz rendeltetett követségbe. Azután hazájába ismét visszatérvén, magát mezei gazdaságra adta, a' melly mellett *Virginiai* Békéltetőbirói hivatalt viselt, 's végezetre 1811-ben az akkori Elölülő által az eke'szarva mellől, Státustitoknok-Ministerré neveztetett. Az utolsó háboruban hadi, a' békességnek helyreállása után pedig egész a' múlt Mártzius' 3-dikáig, külső dolgokra ügyelő Ministeriséget viselt, a' midőn tsaknem az egész nemzetnek megegyező akarata által Elölülővé választatván, a' következett napon, 4-dikben, abba be is iktattatott. Gondolkodását 's Országlási principiumait semmi féle környüállások között meg nem változtatta soha. Folytában egy szabad szívű 's egyenes lelkű Republikánus maradott, 's magát mindenkor hazája' 's az emberiség' boldogsága barátjának lenni bizonyította. Alár mit mondjanak fe-

lölle az Anglus irók, tudniillik, hogy csak egy lába volna, 's a' többi, e' mindnem igaz, mert ő még most is, egy egészséges erköltsi fővel, 's két ép lábbal és kézzel bíró ember.“

„Közönségesen tudva van, így szoll az Amerikai Nemzetiújság, hogy az egygyesült Státusokban két főbb részre hajló lakosok találtnak, úgymint *Foederáltak* és *Demokraták*; az is tudva van, hogy az új Elölülő *Monroe James*, az utolsóok közzé tartozik: de meg kell jegyezni, hogy ő egyéb eráut az elsőnek bizodal-mát is nagyon bírja, 's kivált most elmondott beszéde által, a' melly minden részrehajlástól oly tiszta mint a' nap, 's oly egy-ügyü mint az *Ábéce*, még jobban megnyerte.“

Spanyol Ország.

A' *Cataloniai* Főkapitány *Castanos* ilyen proklamátziót adott-ki April. 12-dikén a' Gen. *Lacy*' özszeesküvéséről: — „Egy szörnyű özszeesküvésnek kell vala ezen hónap' 5-dikén éjjel kiütni, a' melybe Gen. *Lacy* és *Milans* (nem *Mileme*) is, kik az előbbeni időkben a' hazának mind ketten szép szolgálatokat tettek vala, belézavarodva vagynak, 's a' mellyet, mint látszik, kölömbkülömb rang és rendbéli emberek forraltak. Feltett czélzássok a' volt, hogy az Országlószéket felfordítsák, az eltöröltetett Constitútziót visszaállítsák, 's engemet azon hatalomtól, mellyel a' Király felruházott, megfoszszanak. Hanem azok a' hathatós eszközök, mellyeket én azólta, hogy az isteni gondviselés által ezen bünös próbatétel felől tudósítottam, elő vettem, a' lázzasztóknak istentelen iparkodássokat már semmivé tették. Mindenütt üzöbe vétettetvén a' valósággal megesmért bünösök már elfogattattak. A' hathatós vizsgálódások nem soká ki fogják az ő részes társaikat is nyilatkoztatni. Azok, kik a' hegyek között

néhány szempillantatig való búvó helyet találtak, nyomoztatnak, 's a' többi. — „*Castannos.*

Algiria.

Az Északi Amerikai egygyesült Státusoknak *Washington* nevű hajójáról ekképpen irt egy tiszt Januárius' 21-dikén *Minorca* szigete mellől: — „Mi az Algiriai dühösködő *Deyvel* új kötésre lépénk, de a' ki azt mondá a' mi ott lévő Konzulunknak *Schaler* úrnak, hogy semmit nem használnak a' Kötések, mihelyest annak részesei igassággal nem járnak; melyből mi azt hozhatjuk-ki, hogy ő, a' ki reáak nézve nem járt egyenes úton, csak addig fogja megtartani ezt a' Kötést is, 's addig nem fogja elfogdosni kereskedő hajóinkat, míg hasznosnak lenni nem itéli. Ez egy rendkívülvaló ember. Erőségei még keményebbek most, mint ennelötte voltak. Régi bástyáit újabbakkal 's rettentő erősekkel szaporította. Nemzetünket nagyon tiszteli ugyan, de azt telyességgel nem szereti, hogy alkura lépni kéntelenítettik.“

Elegyes Dolgok.

Az *Orosz* Birodalomban nevezetes rendelés jött-ki az olyan *Sidókra* nézve, kik a' magok vallássokat elhagyván, valamelyik keresztény vallásra általállanak. Megengedtetik nékiek, hogy magános társaságot formáljanak. Megmivelni való földet kap a' társaság. Városokat, helységeket, falukat épithet; egyenesen a' Császár oltalma alatt leszen, 's csak egy biztosságtól fog függeni, a' melly a' végre *Petersburghban* felállittatik. — (*A' jövő kedden kifogjuk adni ezen egész rendelést*).

Londonbol mostanság semmi nevezetes dologról való tudósításaink nem érkeztek, minthogy a' *Parlamentum*' tanátskozásai elébb a' Husvéti innepek, 's azután az alsó ház Orátorának (*Szószólójának*) 's *Minister Lord Castlereághnak* terhes betegeskedések miatt. Az utól-

sót a' köszvény kínozza. Az elsőről úgy ítélnék, hogy nem is fogja tovább folytatni hivatalát; mást fognak tenni helyette. Sokak oly vélekedéssel vannak felölle, hogy nem annyira elbetegedése, mint inkább a' Parlamentumban mostanság folyó kezdett Politikai környúlállásokra való reáúnás miatt akar ezen Angliában igen nevezetes de igen terhes hivatalról lemondani. *Abbot* a' neve ezen Orátornak. Nagy ditsérettel folytatta hivatalát mind ez ideig. Annak általlátására, hogy melly terhes hivatal legyen ez a' Szószollóság, nem kell egyebet meggondolni, csak azt, hogy melly két egymással ellenkező rész heveskedjék egymás ellen szüntelenül a' Parlamentumban 's kivált ennek alsó házában, a' melly két részeket, egyedül csak a' Szószolló szokta a' Parlamentum' reguláinak határai között tartóztatni. Úgy ül ő a' Ministerek 's az ellenkezők között, mint egy Főbiró, és vigyáz, hogy se' azok, se' ezek ki ne lépjenek a' kiszabott határok közzül.

Igen nevezetes dolog történt Aprilis' 14 - dikén az alsó házban. Éppen akkor érkezvén-meg oda a' nevezett Orátor' írása, azeránt, hogy a' betegsége miatt meg nem jelenhetett, 's mikor azt éppen felolvasták volna, nem tudják mi módon a' szála' közepin termett rettenetes lármával egy kegyetlen nagy juhász kutya, melynek a' ház' ajtónállói 's pedellusai utánna eredvén, nem kevés fáródságokba került, míg a' gyűlésnek egy darab ideig tartott hatalással való mulatsága után, a' szálából kikergethették.

Az Anglus ármáda most, a' legújabb hivatalos felszámlálás szerént, áll: — a' *lovasság*, 1386 tisztből, 1698 altisztből, 317 dobos-

ból, 339 kovátsból, 20,477 közemberből, 17,417 lóbol — a' *gyalog testörző sereg*, 348 tisztből, 382 altisztből, 161 dobosbol, 6182 közemberből — a' *gyalogság*, 7283 tisztből, 7534 altisztből, 3374 dobosból, 116,820 közemberből — mind együtt 9017 tisztből, 9614 altisztből, 3852 dobosból, 339 kovátsból, 143,479 közemberből, és 17,417 lóbol.

Belgiumból azt írják, hogy *Brüsszelben* számos Frantzia katona tiszték útoztak által Aprilis' utolsó napjaiban, a' kik hazájokat elhagyván, az Amerikai insurgensekhez mennek szolgálatra. — Az Aprilis' utolsó napjaiban kijött Párisi újságlevelek szerént *Regnault de Saint-Jean-d'-Angely*' feleségit (ő maga Amerikában van), *Páris* mellett lévő *Val* nevű kastélyában elfogván, a' nevezett hónapnak 15-dikén a' *Conciergerie* nevű fogházba zárták. Az ő elfogattatására nézve külömbkülömbféle vélekedések szárnyalnak. Beszélnek, hogy a' Státus' és Országlószék' ellenségeivel bűnös levelezést folytatott volna. Már néhány versbéli kikérdeztetés alá vonattatott a' Királyi ítélőszék által. — A' *Gazette-de-France* erősíti, hogy Bonaparténak egy *Olville* nevű rokonát is elfogták, ki a' Párisi üvegfabrikánál volt hivatalban.

B é t s.

Méltóságú Gróf Vasonykeői Gróf Zichy Károly Cs. K. Camerarius, Titkos tanácsos úr ő Excellentziáját, az Udv. Közönséges Kamaránál Udv. Tanácsost, N. Posega Vármegye' Főispányi Administrátorát, ugyan ezen N. Vármegye valóságos Fő Ispányává önként kinevezni kegyelmesen méltóztatott ő Császári Kir. Felsége.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Máj. 6-dik napján 330 — 7-dikén, 326 — 8-dikán 330½ forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Az itt következő tudósításnak minélhamarább és szórólszóra való kinvontattatására, betsülettel kérettetik az érde-
mes M. Kurir: —

Nemes *Pest* Vármegyéből, Érseki *Kalotsa* városából e' folyó Hónap 27-dik napján 1817.

A' most folyó század nem ejthetett nagyobb sebet az egész Kalotsa Érseki-megyén, Kalotsa városának lakosain, sőt jó lélekkel el lehet mondani, az egész két Magyar Hazának Fő, és alaton rendű szükölködőin, a' most le folyó Hónap 22-dik napjánál. Ez a' szomorú, és igen szerentsélen nap, minden rendbéli szükölködőknek közönséges édes attyát, nevelőjét, táplálóját, és a' leg szorgalmatossabb gondviselőjét, Zay-Ugrótnak Örökös Urát, Kollegrádi Gróf Kollonits László, Kalotsai és Bácsi Anyaszentegyházaknak legérdemesebb Ersekjét, Sz. István Magyarok' első Királya' Rendjének Nagy Keresztes Vitézzét, a' leg Felségesebb Uralkodó Fejedelemnek Belső Titkos Tanátsossát, és a' Felsőleges Hét Személyes Táblának köz-Biráját, ditsőségessen töltött életének 81-dik esztendejében, a' legkegyetlenebb Guta-Ütés, a' fenn nevezett napnak éjtzakáján, háló karos székérül, melly néki ágy gyanánt állandóúlszolgált, le vetvén, háló széke előtt, reggeli hét óra után, minden tagjainak, és nyelvének, sőt egész emlékezetének legkissebb haszna, jelenléte, és mozdulása nélkül, a' szolgálaton lévők által találtatván, gyenge lélekzetnek jel adássa mellett, e' folyó Hónap 23-dikáig a' halállal tusakodván, estvéli kilentz óra előtt, betses, és minden keresztényi, 's Fő Paphoz illő erköltsökkal felékesített ártatlan lelkétül, a' jelenlévőknek kimondhatatlan sűrű könyhulajtási között megfosztotta.

Eunek a' Nagy Papnak keresztényi

példás élete, nagy szelidsége, és jámborsága, legkegyesebb Felsőleges Fejedelméhez, és édes Hazájához határ nélkül állandóú mutatótt jobbágyi nagy szeretete és buzgósága, és ezekből származott segedelmeknek az elmúlt szomorú időkben, a' Hazának Oltárára bemutatott áldozatoknak nagysága, és nem külömben a' két Magyar Hazából állandóú, vagy személyessen, vagy könyörgő irások által, minden rendbéli szükölködőknek megjelent nagy száma, és azoknak szives felsegélése, kiknek, Érseki jövedelmét, kebelekre el rejteni legnagyobb örömének lenni tartotta, a' Magyar Kronika örökre háládó szívvel fogja emlékezetbe tartani, és a' két édes Magyar Hazát felserkenteni, hogy öszve kaptolt kezekkel adjon az irgalmas Ur Istennek hálát, hogy a' Magyar Anyaszentegyházban is, ama boldog emlékezetű Alexandriai nagy Püspök Alamizsnás Szent Jánoshoz hasonlót, a' Kalotsai Erseket Kollegrádi Gróf Kollonits Lászlót, a' szükölködők, és ügyefogyott szegények felsegélésekre, és táplálásokra rendelni és választani méltóztott: alázatos buzgó szívvel Szent Felsőleges előtt könyörögvén, hogy valamint e' Földön ama ditső emlékezetű Alamizsnás Szent Jánost sok rendbéli buzgó tetteiért, és bőv alamizsnálkodásiért megditsöitette; úgy adja meg kegyelmessen az irgalmas Ur Isten a' mi második alamizsnás László Ersekünknek, hogy a' kiket itten jovaival, életében táplált, azokért az Ur Isten színe előtt mostan közbenjáró, és esedező lehessen.

Szombathelyen a' múlt April. 27-dikére viradó éjjel, havazó, fergeteges, és essős nagy szél fúván, oly nagy gyuladás támadott, hogy 250 házak lettek hamuvá; öt ember özszeégett, és sok szerentsétlének, embertársaiknál keresnek sirán-

kozva segedelmet. A' piatzi torony 's a' régi templom oda vagynak; a' harangok és óra özszeolvadtak; néhány gabonamagazinumok a' láng' prédájává lettek. Egy átsmesternek 60,000 forintra betsültetett fa-némüje (fa-magazinuma) lett a' kegyetlenkedő láng' prédájává.

Hasonló szerentsétlenség érte *Keszt-helyt* ugyan azon hónapnak 12-dikén délelőtt. A' város napkeleti felső része meg gyuladván, kevés minutumok alatt néhány utzákat elborított a' láng, 's déli 12 óráig mindent hamuvá tett, a' mit a' szélfúvásnak erányában, a' gyuladás' helyétől fogva a' Balatonig elől talált; 126 házak 's a' vármegyének öt, lovaskatonaság' számára való istálói égtek özsze. A' fő utzában találtató templomi, oskolai, 's urasági épületeket, és a' *Georgikont*, minthogy ezek a' város' napnyúgoti részében vannak, semmi bántódás nem érte.

E r d é l y.

A' Magyar Kurirral, az itt következő jótévő ajánlás közöltetett, kihirdetés végett: —

Felséges Kir. Fő Igazgató Tanács!

Kezves Fejedelmünknek születése napján általunk érzett örömet azon szegény Ember Társainkra is kívánván kiterjeszteni, kik az időnek viszontagságai alá vetetvén, az Éghez botsátott fohászkodásaik által nem tsak a' legjobb Fejedelemnek hosszas időkre kiterjedő boldog élete megnyerése iránt fohászkodnak; hanem a' magok bal sorsok terhes állapotjának sulyától nyomattatva, mint egy akaratjok ellen is a' magok nyomoruságok enyhítése iránt reménkedni kéntelenítettnek, ezeknek valamennyire való felsegellésekre, és azon napnak reájok nézve is nevezetesebbé való tételére is, egy bizonyos summát egybe gyűjtöttünk.

Ezen summát (2781 forintokat) ide zárva a' Felséges Királyi Fő Igazgató Tanácsnak bölts intézésére olly reménységgel bizzuk, hogy ez által maga részéről is, az iránt meg győzöttetni méltóztassék; hogy a' mi igyekezetünk külömben is tsak

igly lett tökéletes: ha a' mi kegyes Uralkodónknak születése napján való örömmünket, az inséggel küszködő Ember-társainknak vigasztalásával meg egyeztethetjük, és nevezetessé tehetjük.

A' Fels. K. Fő Igazgató Tanácsnak engedelmes szolgái

a' Kolosváratt jelen lévő Fő és NemesRendbélieknek némely Tagjai.

Híradás az Erdélyi Muzeumról.

Ezen, bizonyos időhöz nem kötött, szabad Füzetekben megjelenő Időszaki-Írásnak V-dik 's VI-dik Füzete elhagyta a' sajtót. A' VI-dik előtt néhai Gróf Haller Lászlónak, Telemach halhatatlan Fordítójának mejjképe áll. A' kik e' két Füzetet megszerezni 's azzal az intézetet elősegíteni akarják, méltóztassanak magokat Pesti Könyváros Eggenberger József úrnál jelenteni. Arra a' szokott boritékban bekötött két Füzetnek 5 Rfl. V. Cz. Erdélyben, a' kiadónál találatnak.

Egyszersmind jelentem, hogy a' VII-dik és VIII-dik Füzet' kéziratjai már Trattner János Tamás úrnál vagynak, 's a' IX-dik is a' következő Junius elején ki fog küldettetni. E' három Füzetre együtt vetetik-bé az Előfizetés 5 Rfl. tal V. Cz. Talán ezen megolcsóbitásnál fogva több Előfizetők találatnak. Azért adattathatik most a' VII. VIII., IX-dik Füzet annyiért, mint elébb az V. 's VI-dik, mivel a' VII-diknek kinyomtatására, egy nagy reményű ifjú Hazafi, önként ajánlotta magát, 's a' VIII-diknak nyomtatási költségeit is nagyobb részint ki fogja fizetni egy más nagy érdemű Hazafi. A' begyülemdő pénz tehát egy részében a' VIII-dik Füzetre, 's a' IX-dikre egészen fordítatik. Oly móddal fogadta-el a' Kiadó a' VII-dik füzet kinyomtatója ajánlását, hogy az abból bejövő pénzt ismét valamelly hazai tárgyunk előmozdítására adja. Ohajtanom kell tehát csak ezen tekintetből is, hogy ezen VII-dik, VIII-dik, IX-dik Füzetnek menél több vevőji találkozzanak, mi nélkül a' feltett szándék nem láthatja telyesedését.

Ezen említett Füzetek kijönnek a' jövő September' végéig. Méltóztassanak szíves tisztelettel telyes kérésünkre azon nagy érdemü Hazafiak, kik az előfizetést eddig is beszédtek, azt addig Pestre Eggenberger József úrhoz, vagy a' Kiadóhoz küldeni. A' kik az 5 Rforintokat még Juniushban, vagy Juliusban kézbe adják vagy adatják, azoknak a' Füzetek, a' mint kijönnek, megküldetnek.

Nem várakoztatjuk ezután tisztelt Olvasóinkat az el nem készülhető mejjképek miatt, hanem a' kép úgy adatik a' Füzet' eleibe, a' mint elkészül. Néhai idősb Gróf Teleky Ferencz képe, melyet Erdélyi tartománybeli Kir. Fő Biztos M. B. József János úr metszet, most van munkába. Ki fog adattatni M. Gróf Dessewffy József úr képe, 's Néhai Erdélyi Kormányzéki Tanácsos Gróf Teleky József képe is, ki e' folyó April. 7-dikén holt meg 40 esztendős korában! kiben az egyenes-lelkűség, hajthatatlan védőjét; a' tudományok értelmes becsülőjeket vesztették-el. A' Hazafiak mély fájdalommal érzették 's érzik halálát, az emberiség szeretete könnyeit hullatta utánna.

Ha ezen mejjképek a' Füzetek' megjelenéseivel készen nem lennének, külön küldetnek a' tisztelt olvasók' kezébe, azonban igéri a' Metsző, hogy azokat bizonyosan elfogja a' megkívántató időre készíteni. A' Kiadó ugyan nem oka a' füzetek egymás után való késő kijövetelének, mert ő azt szerette volna, ha már most a' XX-dik Füzetet adhatná-ki, de ezen örömtől sokféle okok eltiltották.

Ha a' környüláltások megengedik, úgy X-dik füzet is jelenik-meg, mellynél a' Kiadó minden esetre véget vetne ezen Gyűjteménynek. Ebből foly, hogy ha a' X-dik Füzet ki nem jöhet, úgy a' IX-dik lesz a' legutolsó.

Kolozvárott Apr. 20-dikán 1817.

Döbrentei Gábor,
Az Erdélyi Muzeum'Kiadója.

T u d ó s í t á s.

A' méhtartásnak minden Tartományokra, 's környékekre alkalmaztatott igen könnyű, hasznos, és gyönyörűségű módgya, melyet Hazájának hasznára öszveszedett, 's megpróbált, és maga tulajdon hosszas tapasztalásai után 3 rézre metzett Táblákkal kiadott Kaló Péter az Orvosi Tud. Doctora. Egerben 1816-dik esztendőben. Nagy 8. rétből 30 árkus.

Már valahára ezen könyv is kikerülvén a' sajtó alól, alázatosan jelentem mind a' két Magyar Hazának, mind pedig különösen azon nagy érdemü Hazafiaknak, kik azt az előrefizetés által felsegélteni méltóztatták, hogy a' Könyvek a' jövő Junius Holnap elején nálam M. Kövesden, és Egerben Gyalogay Ignác factor úrnál; 's ugyan akkor Medardus napi vásár alkalmatosságával Pesten Eggenberger, és Kis István könyváros uraknál; későbbben azután Kassán és Debreczenben Csáthy György Könyvnyomtató és Könyváros úrnál, a' honnan N. Váradra és Kolozvárra Guttman János Könyváros úrhoz is fognak szállítatni, fel fognak találtatni. Jász-Berényben, Gyöngyösön, és más városokban pedig, mihelyest alkalmatosságom leszen az elküldésre, mellyen tehetőségem szerént iparkodni fogok. Kik hol méltóztattak tehát arra előrefizetni, tesszen a' kirendelt időre a' könyvet elvitetni, és útmutatása szerént hasznot belőle venni. A' könyvnek jövendőbéli ára fog lenni mindenütt a' megnevezett helyeken 7 for. ezen mostani folyó Váltó Czedulában. A' könyv' késedelmeskedésének okai fel fognak találtatni a' könyv utóllján a' Toldalékban, mellyel a' mostan kijött új méhészkönyvekről sokaknak a' kénszerítésekre, 's akarván egyszersmind az által az előrefizetők várakozását meghálálni, vagy 3 árkussal a' könyvet megbövitetem. Irtam Mező-Kövesden. Sz. György Havának 26-dik napján. 1817-dik esztendőben.

Kaló Péter.

Az Orv. Tud. Doct.